

Огляд/

Транскордонні та внутрішньодержавні перекази у I півріччі 2014 року¹

Cross-border and inter-state money transfers in the first half of 2014

Аналітичні дані щодо діяльності в Україні протягом першого півріччя 2014 року внутрішньодержавних і міжнародних систем переказу коштів, платіжними організаціями яких є резиденти
Analytical data on activities of resident inter-state and international money transfer systems in Ukraine in the first half of 2014

Відповідно до законодавства України Національним банком України здійснюється реєстрація платіжних систем та їхніх учасників.

У першому півріччі 2014 року Національний банк України зареєстрував нову внутрішньодержавну систему переказу коштів “24NONSTOP”, створену ТОВ “Ай Ті Фінанс”. Таким чином, станом на 01.07.2014 р. Національним банком України погоджено правила одинадцяти платіжних систем, із яких п’ять створено банками України:

- “PrivatMoney” (ПАТ “КБ “Приватбанк”, м. Дніпропетровськ);
- “АВЕРС” (ПАТ “Банк “Фінанси та кредит”, м. Київ);
- “Аваль-Експрес” (ПАТ “Райффайзен-банк “Аваль”, м. Київ);
- “СОФТ” (ПАТ “Укрсоцбанк”, м. Київ);
- “Welsend” (ПАТ “Укргазбанк”, м. Київ);

шість систем створено **небанківськими установами** України:

- “Поштовий переказ” (УДППЗ “Укрпошта”, м. Київ);
- “ІнтерПейСервіс” (ПАТ “Запоріжжв’язоксервіс”, м. Запоріжжя);
- “Фінансовий світ” (ТОВ “Українська платіжна система”, м. Київ);
- “ГлобалМані” (ТОВ “ГлобалМані”, м. Київ);
- “24NONSTOP” (ТОВ “Ай Ті Фінанс”, м. Київ);
- “Розрахункова фондова система” (ПАТ “Фінансова компанія “Сучасні кредитні технології”, м. Дніпропетровськ).

Крім того, в Україні здійснювали діяльність 10 **внутрішньобанківських** платіжних систем. Ще дві внутрішньобанківські платіжні системи повідомили про намір розпочати свою діяльність у другому півріччі 2014 року.

СИСТЕМИ ПЕРЕКАЗУ КОШТІВ, СТВОРЕНІ БАНКАМИ УКРАЇНИ

Серед платіжних систем, створених банками України, три є міжнародними системами переказу коштів (“АВЕРС”, “PrivatMoney” і “Welsend”), а дві – внутрішньодержавними системами переказу коштів (“Аваль-Експрес” і “СОФТ”) – див. таблицю 1.

Найбільшу кількість учасників за результатами першого півріччя 2014 року мала міжнародна система пере-

¹ Закінчення. Перша частина статті – аналітичні дані щодо діяльності в Україні протягом першого півріччя 2014 року міжнародних систем переказу коштів, створених нерезидентами, – опублікована в попередньому номері журналу.

казу коштів “АВЕРС”, котра приєднала 71 установу, з яких 55 є резидентами, а 16 – нерезидентами. Крім того, система “АВЕРС” співпрацює з шістьма системами-партнерами, створеними нерезидентами.

Друге місце за кількістю учасників посідає міжнародна система переказу коштів “PrivatMoney”, договори про участь у якій уклали 40 установ, при цьому 39 учасників є нерезидентами.

У межах України з використанням створених банками трьох міжнародних, двох внутрішньодержавних та десяти внутрішньобанківських платіжних систем у першому півріччі 2014 року було переказано національної валюти на суму **7 060 млн. гривень**. Обсяги переказів іноземної валюти у межах України за цей період становлять **0.1 млн. доларів США** (в еквіваленті).

При цьому лідером серед систем переказу коштів, створених банками України, як за кількістю переказів у межах України, так і за сумою стала система “Аваль-Експрес”. Нею переказано 22% від загальної кількості переказів та 29% від загальної суми переказів. Загальна сума переказів, здійснених за допомогою платіжної системи “Аваль-Експрес” у першому півріччі 2014 року, порівняно з першим півріччям 2013 року збільшилася у дев’ять разів, що пов’язано із виплатою з використанням цієї системи коштів Фонду гарантування вкладів фізичних осіб за вкладами АТ “Брокбізнесбанк”.

Друге місце за кількістю переказів у межах України посіли “PrivatMoney” та “Welsend” (частка кожної з них ста-

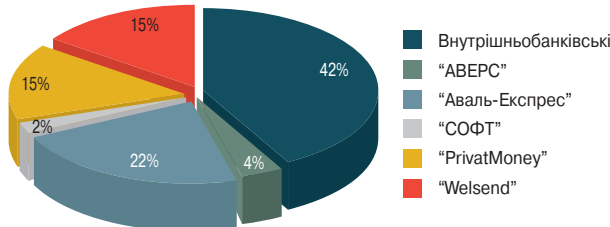
Таблиця 1. Перелік систем переказу коштів, створених банками України

Назва системи та її платіжної організації	№ і дата видачі свідоцтва НБУ	Кількість учасників-резидентів	Кількість учасників-нерезидентів	Кількість систем-партнерів, створених нерезидентами
Міжнародні системи				
“АВЕРС”, ПАТ “Банк “Фінанси та кредит”	№ 1 від 27.05.2008 р.	55	16	6
“PrivatMoney”, ПАТ “КБ “Приватбанк”	№ 10 від 19.07.2010 р.	1	39	–
“Welsend”, ПАТ “Укргазбанк”	№ 8 від 04.02.2013 р.	12	2	–
Внутрішньодержавні системи				
“Аваль-Експрес”, ПАТ “Райффайзен-банк “Аваль”	№ 9 від 07.07.2010 р.	10	–	–
“СОФТ”, ПАТ “Укрсоцбанк”	№ 7 від 26.08.2009 р.	6	–	1

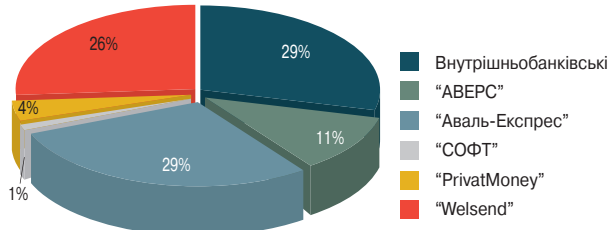
новить 15%). Водночас за сумою переказів другою є система “Welsend” (26%), що пояснюється виплатою коштів Фонду гарантування вкладів фізичних осіб закладами АТ “Брокбізнесбанк” та ПАТ “Банк “Форум” (див. графіки 1 та 2).

Внутрішньодержавні перекази, здійснені з використанням платіжних систем, створених банками України, у першому півріччі 2014 року

Графік 1. Кількість переказів

Графік 2. Сума переказів

Обсяги переказів, здійснених у межах України у першому півріччі 2014 року з використанням систем переказу коштів, створених банками, наведено в таблиці 2.

Транскордонні перекази здійснювалися:

- за допомогою учасників-нерезидентів міжнародних платіжних систем “АБЕРС”, “PrivatMoney” та “Welsend”;
- завдяки співпраці платіжних систем, створених резидентами, і систем, створених нерезидентами (договори про таку співпрацю укладено платіжними організаціями систем “АБЕРС” і “СОФТ” – відповідно ПАТ “Банк “Фінанси та кредит” і ПАТ “Укрсоцбанк”);
- за допомогою банків-кореспондентів (нерезидентів) платіжної організації внутрішньодержавної платіжної системи “Аваль-Експрес”.

Загальна сума переказів, відправлених із України з використанням систем переказу коштів, створених банками України, становила **36 млн. доларів США** (в еквіваленті), що на 43% менше від суми переказів, відправлених у першому півріччі 2013 року. Водночас сума переказів, виплачених в Україні, становила **144 млн. доларів США** (в еквіваленті), що на 36% менше порівняно з сумою переказів, виплачених у відповідний період 2013 року.

Найбільша сума переказів з України була надіслана за допомогою системи “АБЕРС” – 25 млн. доларів США (в еквіваленті), або 71% від усіх вихідних переказів. В Україні завдяки цій системі було отримано 89 млн. доларів США (в еквіваленті), або 62% від усіх вхідних переказів. Такі результати роботи системи “АБЕРС” зумовлені її співпрацею з платіжними системами-нерезидентами.

З використанням системи “PrivatMoney” за межі України було переказано 8.5 млн. доларів США (в еквіваленті), або 24% від усіх вихідних переказів. В Україну за допомогою цієї системи надійшло 48 млн. доларів США (в еквіваленті), або 34% від усіх вхідних переказів.

Дані про обсяги транскордонних переказів, здійснених у першому півріччі 2014 року з використанням сис-

тем переказу коштів, створених банками України, наведено в таблиці 3.

Із використанням **10 внутрішньобанківських систем переказу коштів** у першому півріччі 2014 року здійснено переказів на суму **2 086** млн. гривень.

Найбільшою внутрішньобанківською системою переказу коштів є “Правекс-телеграф”, платіжною організацією якої є ПАТ “КБ “Правекс-банк”. Сума переказів, здійснених із використанням цієї системи, у першому півріччі становила 1 559 млн. гривень, або 75% від загального обсягу переказів усіх внутрішньобанківських систем переказу коштів.

Друга за обсягами переказів – “Система термінових переказів “Швидка копія”, платіжною організацією якої є ПАТ “Ощадбанк”. Сума переказів, здійснених із використанням цієї системи, становила 452 млн. гривень, або 21% від загального обсягу переказів усіх внутрішньобанківських систем переказу коштів.

Дані про результати роботи внутрішньобанківських систем переказу коштів наведено в таблиці 4.

ПЛАТІЖНІ СИСТЕМИ, СТВОРЕНІ НЕБАНКІВСЬКИМИ УСТАНОВАМИ

Станом на 01.07.2014 р. дозвіл Національного банку України на здійснення діяльності отримали п'ять внутрішньодержавних систем переказу коштів та одна внутрішньодержавна система розрахунків за угодами щодо цінних паперів, створених небанківськими установами. Їх перелік наведено в таблиці 5.

Внутрішньодержавна платіжна система “*Поштової переказ*” створена Українським державним підприємством поштового зв'язку “Укрпошта”. Загальна сума переказів у межах України, оброблених платіжною системою “Поштової переказ” у першому півріччі 2014 року, сягнула **12 355 млн. гривень**.

Здійснення УДППЗ “Укрпошта” транскордонних переказів забезпечується на підставі Угоди про поштові платіжні послуги Всесвітнього поштового союзу та угод

Таблиця 2. Обсяги переказів, здійснених у межах України з використанням систем переказу коштів, створених банками, у першому півріччі 2014 року

Назва системи та її платіжної організації	Код валюти	Кількість переказів		Сума переказів (тис. одиниць валюти)	
		Усього	У тому числі учасниками системи	Усього	У тому числі учасниками системи
“АБЕРС”, ПАТ “Банк “Фінанси та кредит”	UAH	32 885	4 735	784 598	66 319
	USD	48	41	119	105
“Аваль-Експрес”, ПАТ “Райффайзенбанк “Аваль”	UAH	194 200	174	2 041 994	428
“СОФТ”, ПАТ “Укрсоцбанк”	UAH	20 150	98	56 254	525
“PrivatMoney”, ПАТ “КБ “Приватбанк”	UAH	137 169	2 990	288 146	5 480
“Welsend”, ПАТ “Укргазбанк”	UAH	130 419	660	1 803 560	3 968
Внутрішньобанківські системи переказу коштів (10)	UAH	376 982		2 085 819	
Усього	UAH	891 805	8 657	7 060 372	76 719
	USD	48	41	119	105

Таблиця 3. Обсяги транскордонних переказів, здійснених із використанням систем переказу коштів, створених банками України, у першому півріччі 2014 року

Назва системи та її платіжної організації	Спільно з учасниками-нерезидентами				Системи-партнери, створені нерезидентами				Спільно з системами-партнерами				Спільно з банками-кореспондентами (нерезидентами)			
	В Україні		З України		В Україні		З України		В Україні		З України		В Україні		З України	
	Кількість переказів	Сума переказів (тис. доларів США)	Кількість переказів	Сума переказів (тис. доларів США)	Кількість переказів	Сума переказів (тис. доларів США)	Кількість переказів	Сума переказів (тис. доларів США)	Кількість переказів	Сума переказів (тис. доларів США)	Кількість переказів	Сума переказів (тис. доларів США)	Кількість переказів	Сума переказів (тис. доларів США)	Кількість переказів	Сума переказів (тис. доларів США)
"АВЕРС", ПАТ "Банк "Фінанси та кредит"	86	72	3 357	1 606	1. "ЛИДЕР", Росія	0	0	592	284	0	0	0	0	0	0	0
					2. InterExpress, Росія	1 122	360	98	40							
					3. "Золотая корона", Росія	191 108	86 140	30 268	21 235							
					4. Caspián, Азербайджан	2 214	2 407	2 678	2 044							
					5. Intel Express Georgia, Грузія	602	332	159	108							
					6. FASTER	0	0	66	30.14							
PrivatMoney, ПАТ "КБ "Приватбанк"	112 274	48 397	14 058	8 412	Усього:	195 046	89 239	33 861	23 741							
"Welsend", ПАТ "Укргазбанк"	9	5.46	321	363												
"СОФТ", ПАТ "Укрсоцбанк"					CONTACT, Росія	12 311	5 565	4 018	1 597							
"Аваль-Експрес", ПАТ "Раїффайзен-банк "Аваль"										1 037	648	0	0	0	0	0

із поштовими службами інших країн. У першому півріччі 2014 року в Україні з використанням платіжної системи "Поштовий переказ" виплачено 79 млн. доларів США (в еквіваленті). За межі України УДППЗ "Укрпошта" відправлено 39 млн. доларів США.

З використанням внутрішньодержавної платіжної системи "Фінансовий світ" у першому півріччі 2014 року в межах України здійснено 39 млн. переказів на суму 1 897 млн. грн., що на 5% за кількістю і на 8% за сумою більше порівняно з аналогічним періодом 2013 року. Середня сума однієї операції становила 48 гривень.

За допомогою внутрішньодержавної платіжної системи "ІнтерПейСервіс" у першому півріччі 2014 року в межах України було здійснено 17 млн. переказів на суму 879 млн. грн., що на 23% за кількістю і на 32% за сумою менше порівняно з аналогічним періодом 2013 року. Середня сума однієї операції становила 52 гривні.

Внутрішньодержавна система переказу коштів "24NONSTOP" фактично розпочала діяльність у другому кварталі 2014 року. За три місяці системою було здійснено

Таблиця 4. Обсяги переказів, здійснених із використанням внутрішньобанківських систем переказу коштів, у першому півріччі 2014 року

№ п/п	Назва платіжної системи та її платіжної організації	Кількість переказів	Сума переказів (млн. грн.)
1	"AVANT-GARDE", ПАТ "Авант-банк"	159	0.9
2	"Freesend", ПАТ "Банк "Кредит-Дніпро"	90	1.0
3	"Гринвіч", ПАТ "КБ "Хрещатик"	482	2.5
4	"Гроші блискавкою", ПАТ "Кредобанк"	311	1.4
5	"Ластівка", ПАТ "Український професійний банк"	444	6.7
6	"Миттєвий переказ", ПАТ "АКБ "Індустріалбанк"	20	0.1
7	"Правекс-Телеграф", ПАТ "КБ "Правекс-банк"	142 818	1 559.2
8	"Система термінових переказів "Швидка копія", ПАТ "Ощадбанк"	231 674	451.9
9	"Фінансовий експрес", ПАТ "КБ "Український фінансовий світ"*	Немає даних*	Немає даних*
10	"Фінекспрес", ПАТ "КБ "Фінансова ініціатива"	984	62.2
Усього		376 982	2 085.8

* Дані не надано (банк розташовано у м. Донецьк).

Таблиця 5. Платіжні системи, створені небанківськими установами

№ п/п	Назва небанківської платіжної системи та її платіжної організації	№ дозволу	Дата надання дозволу	Кількість учасників
Системи переказу коштів				
1	"Поштовий переказ", УДППЗ "Укрпошта"	3; 3/1; 3/2	29.12.2009 р. 11.01.2011 р. 19.03.2013 р.	-
2	"ІнтерПейСервіс", ПАТ "Запоріжжв'язоксервіс"	4	11.08.2010 р.	16
3	"Фінансовий світ", ТОВ "Українська платіжна система"	2	16.07.2009 р.	10
4	"ГлобалМані", ТОВ "Глобалмані"	5; 5/1; 5/2; 5/3; 5/4	14.09.2010 р. 27.05.2011 р. 08.09.2011 р. 02.04.2013 р. 29.07.2013 р.	13
5	"24NONSTOP", ТОВ "Ай Ті Фінанс"	6	24.03.2014 р.	1
Системи розрахунків за угодами щодо цінних паперів				
6	"Розрахункова фондова система", ПАТ "Фінансова компанія "Сучасні кредитні технології"	25-213/ 2763-21412; 68-116/ 205-1355	17.11.2009 р. 07.02.2012 р.	21

17 млн. переказів у межах України на суму 655 млн. гривень. Середня сума однієї операції становила 39 гривень.

Правила платіжної системи “ГлобалМані” включають правила системи електронних грошей “ГлобалМані”, емітентом яких є ПАТ “Ощадбанк”. У першому півріччі 2014 року для здійснення переказів та проведення операцій з електронними грошима в пунктах приймання коштів та з використанням програмно-технічних комплексів самообслуговування “ГлобалМані” було здійснено 12.4 млн. операцій із внесення коштів на загальну суму 725 млн. грн., що за кількістю на 24% і за сумою на 32% більше порівняно з аналогічним періодом 2013 року. Середня сума однієї операції становила 58 гривень.

“Розрахункова фондова система” (надалі – РФС) є системою розрахунків за угодами щодо цінних паперів. У першому півріччі 2014 року з використанням “Розрахункової фондової системи” здійснено 352 операції з переказу коштів з метою купівлі-продажу цінних паперів на загальну суму 10 тис. гривень.

Зменшення показників системи РФС зумовлене тим, що 12.10.2013 р. набув чинності в повному обсязі Закон України “Про депозитарну систему України”, яким визначено як правові засади функціонування депозитарної системи України, так і порядок проведення розрахунків за окремими правочинами щодо цінних паперів. Платіжна організація РФС припинила проведення грошових розрахунків за окремими правочинами щодо цінних паперів, укладеними на фондових біржах (при проведенні розрахунків за принципом “поставка цінних паперів після оплати”), та здійснення клірингової діяльності.

ПОРІВНЯННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМ, СТВОРЕНИХ БАНКАМИ ТА НЕБАНКІВСЬКИМИ УСТАНОВАМИ УКРАЇНИ

Найбільшим учасником ринку переказу коштів в межах України є платіжна система “Поштовий переказ” (УДППЗ “Укрпошта”), частка якої за сумою переказів у першому півріччі 2014 р. становила 54%, а за їхньою кількістю – 60% від загальних показників роботи в межах України систем переказу коштів, створених як банківськими, так і небанківськими установами України. Другою за сумою переказів у межах України є платіжна система “Аваль-Експрес”, створена ПАТ “Райффайзенбанк “Аваль”, ринкова частка якої становила 9%.

Значні частки ринку за сумами переказів мають також системи “Фінансовий світ” (ТОВ “Українська платіжна система”) та “Welsend” (ПАТ “Укргазбанк”). Частки платіжних систем, створених банками та небанківськими установами, на ринку переказів коштів у межах України наведено на графіках 3 і 4.

У цілому сума переказів у межах України, здійснених у першому півріччі 2014 року з використанням систем переказу коштів, створених небанківськими установами, більш як удвічі перевищує суму відповідних переказів, здійснених із використанням систем, створених банками (див. графік 5).

Як зазначалося вище, системи переказу коштів, створені резидентами, здійснюють також транскордонні перекази. Серед них п’ять систем, створені банками, і одна – небанківською установою – система “Поштовий переказ” (УДППЗ “Укрпошта”). Частка вхідних (до України) переказів системи “Поштовий переказ” за кількістю становить 60%, а за сумою – 35% від загальних показників

роботи систем переказу коштів, створених як банківськими, так і небанківськими установами України на ринку транскордонних переказів. Частка вхідних (з України) переказів цієї системи за кількістю становить 94%, а за сумою – 53%.

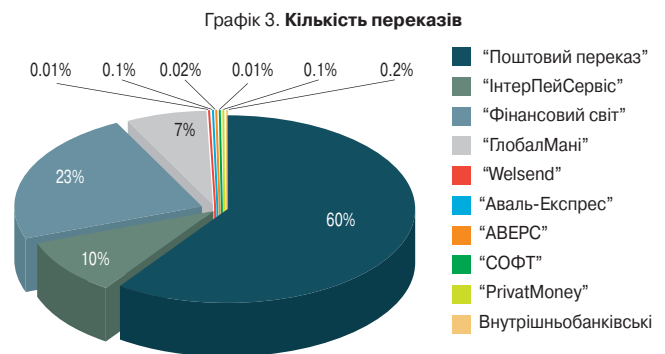
Друге місце за кількістю переказів в Україну посідає платіжна система “АВЕРС”, створена ПАТ “Банк “Фінанси та кредит”. Її частка за кількістю переказів в Україну становить 24%, за сумою – 41%. Щодо переказів з України частка платіжної системи “АВЕРС” за кількістю становить 4%, за сумою – 34%. Значні обсяги переказів здійснено платіжною системою “PrivatMoney”, платіжною організацією якої є ПАТ “КБ “Приватбанк”.

Кількість та сума транскордонних переказів, здійснених у першому півріччі 2014 року із використанням систем переказу коштів, створених банками та небанківськими установами, наведено на графіках 6, 7, 8, 9.

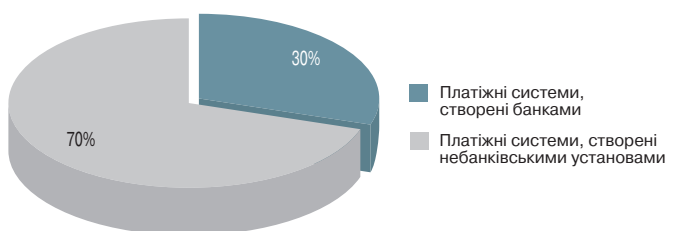
Усього за допомогою систем переказу коштів, створених банками та небанківськими установами України, у першому півріччі 2014 року було переказано:

- 1) у межах України:
 - 23 571 млн. гривень;
 - 0.1 млн. доларів США (в еквіваленті);
- 2) в Україну:

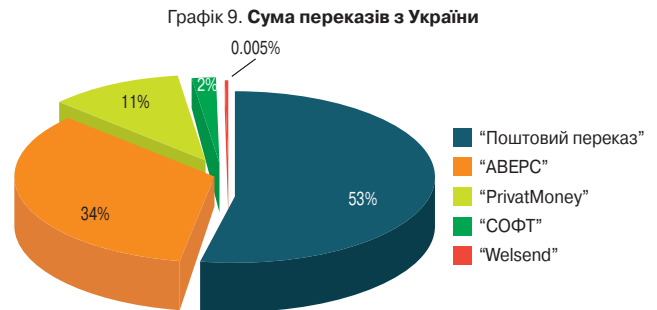
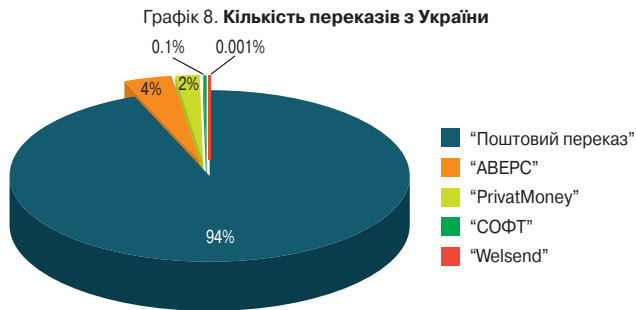
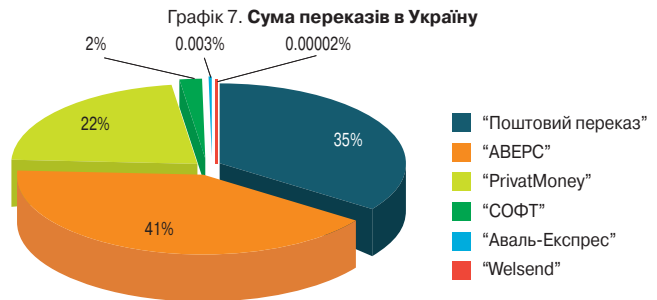
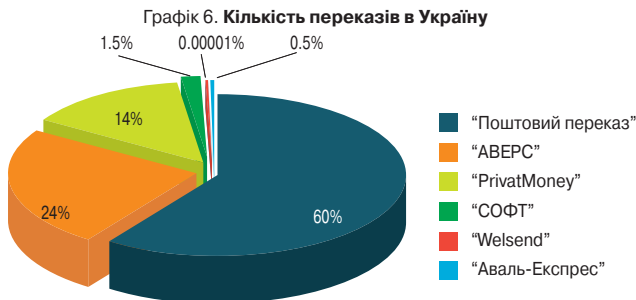
Внутрішньодержавні перекази, здійснені з використанням платіжних систем, створених банками та небанківськими установами України, у першому півріччі 2014 року

Графік 5. Співвідношення обсягів переказів, здійснених у межах України з використанням систем переказу коштів, створених банками та небанківськими установами України, у першому півріччі 2014 року

Транскордонні перекази, здійснені з використанням платіжних систем, створених банками та небанківськими установами України, у першому півріччі 2014 року

– 223 млн. доларів США (в еквіваленті);
 3) за межі України;
 – 75 млн. доларів США (в еквіваленті).

Матеріал підготовлено управлінням нагляду (оверсайта) за платіжними системами та системами розрахунків департаменту платіжних систем та розрахунків Національного банку України.

Банкноти України/

Поповнення готівково-грошового обігу банкнотою номіналом 50 гривень у серпні 2014 року

Replenishment of money circulation with the 50 hryvnia banknote in August 2014

Готівково-грошовий обіг в Україні з 1 серпня 2014 року поповнено банкнотою номіналом 50 гривень. Це здійснено в межах планового випуску на підставі постанови Правління Національного банку України від 9 квітня 2014 року № 207 з метою забезпечення готівкового обігу та відповідно до статей 34 і 35 Закону України "Про Національний банк України".

Дизайн банкноти номіналом 50 гривень, що поповнює обіг, не відрізняється від дизайну банкноти відповідного номіналу зразка 2004 року, крім зазначеного на ній року випуску – 2014 та підпису Кубіва С. І., котрий із 24 лютого до 19 червня 2014 року обіймав посаду Голови Національного банку України.

БАНКНОТА НОМІНАЛОМ 50 ГРИВЕНЬ

Лицьовий бік

Зворотний бік

